

MIKS JA KELLELE?

Ühiskonnale vajalike tegevuste toetamine on kiiduväärt. Siin voldikus anname mõned näpunäited, kuidas annetaja ning annetuse saaja käituma peaks.

Kõige soodsam on Eesti maksusüsteemi arvestades toetada avalikes huvides tegutsevaid ühendusi. Nemad on mõistlik valik ka sisuliselt, teenides ühiskonda ja riiki, toetades ühiskonnale prioriteetseid eesmärke ja edendades majandust.

Avalikes huvides tegutsevad ühendused saavad toetust paljudes riikides, aga on ka suurema avaliku järelevalve all. Eestis kantakse tulumaksusoodustusega mittetulundusühingud ja sihtasutused ühtsesse nimekirja (vt <http://www.emta.ee/?id=1364>)

Valitsuse nimekirja pääsevad ühendused, mille tegevuse eesmärgiks on heategevuslik teaduse, kultuuri, hariduse, spordi, korralduse, tervishoiu, sotsiaalhoolekande, loodushoiu, vähemusrühvuste kultuuriautonomia või usuliste ühenduste toetamine avalikes huvides (Tulumaksuseadus, § 11).

Nimekirja koostamise põhitingimusteks on, et ühendus ei jaga vara, tulu ega materiaalset abi endaga seotud isikutele ja nende lähedastele; et ühenduse lõpetamisel antakse vara üle samalaadsete eesmärkidega ühendusele, avalik-õiguslikule juriidilisele isikule, riigile või kohalikule omavalitsusüksusele.

Samuti, et ühenduse halduskulude määr oleks mõistlik ning et ühenduse töötajatele ega juhtimis- või kontrollorgani liikmetele ei maksta suuremat tasu, kui makstakse samasuguse töö eest ettevõtluses.

Nimekirja on kantud üle 1500 ühenduse, kelle hulgast annetaja leiab kindlasti tema eesmärke kõige paremini teostava ühenduse. Enne annetuse tegemist soovitame välja selgitada, millise konkreetse programmi või tegevuse jaoks ühendusel on plaanis toetust kasutada. Juhul, kui annetatakse fondi, telefonioperaatori või mõne muu vahendaja kaudu, tuleks selgeks teha, kui palju tegelikult saajani jõuab ja milline on vahendajale määratud tasu.

ANNETAJALE

Juriidilised isikud

Juriidiline isik ei maksa teatud ulatuses tulumaksu mittetulundusühingule (MTÜ) või sihtasutusele (SA) tehtud annetustelt vaid sel juhul, kui saaja on kantud Vabariigi Valitsuse poolt koostavasse tulumaksusoodustusega ühenduste nimekirja.

Samas ulatuses on tulumaksuvaba annetamine ka usuliste ühenduste registri liikmetele, erakonnale, avalik-õiguslikule ülikoolile, samuti riigi või kohaliku omavalitsuse teadus-, kultuuri-, haridus-, spordi-, korralduse- või sotsiaalhoolekandeametusele või kaitseala valitsejale.

Maksuvabalt annetamise piirmääraks on kas 3% jooksva kalendriaastal tehtud sotsiaalmaksuga maksustatavaltel väljamaksete summast või 10% eelmise majandusaasta kasumist (TMS § 49 lg 2). Korraga saab kasutada ühte piirmäära.

Piirmäärade ületamisel peab annetaja tasuma tulumaksu. Kõik tehtud annetused, sõltumata maksukohustusest, tuleb deklareerida igakuiselt maksuameti TSD vormi lisal 5.

Eraisikud

Eraisikud ei pea annetuse tegemisel tasuma ühelgi juhul tulumaksu, vaid vastavasse nimekirja kantud ühendustele tehtud annetused saab tulust maha arvata sarnaselt koolituskuludele või eluase-melaenu intressidele.

Sedagi mitte rohkem kui 5% oma sama aasta tulust, millest on tehtud juba teised lubatud mahaarvamised (TMS § 27 lõiked 1 ja 3). Nimekirja mittekanud või sealt välja arvatud ühendustele tehtud annetusi tulust maha arvata ei saa.

Maksuamet võib nõuda annetuse dokumentaalset tõestamist. Selleks on mõistlik teatada annetuse saajale oma isikukood.

ANNETUSE SAAJALE

Mittetulundusühing ja sihtasutus ei pea tasuma ise saadud annetustelt makse, küll aga on neil kohustus kõik rahalised ja mitterahalised annetused (turuhinnaga) deklareerida Maksu- ja Tolliameti piirkondlikus keskkuses või e-maksuametis. Samuti näidata neid majandusaasta aruandes.

Nimekirja kantud ühendused peavad kõik annetused koos muude tuludega kandma deklaratsiooni INF4 iga aasta 1. veebruariks. Lisaks annetaja nimele ja summale tuleb deklaratsiooni kanda ka annetaja isikukood või registrikood. Nii saab Maksu- ja Tolliamet ka automaatselt andmed annetajate kohta.

Saadud annetuste ning muude tulude kasutamise deklaratsiooni INF9 peavad nimekirja kantud ühendused esitama järgneva aasta 1. juuliks.

NIMEKIRJA PÄÄSEMINE

Nimekirja aluseks on Vabariigi Valitsuse 21. märtsi 2000 määrus nr 89 "Tulumaksusoodustusega mittetulundusühingute ja sihtasutuste nimekirja koostamise kord".

Nimekirja pääsemiseks tuleb Maksu- ja Tolliameti piirkondlikule maksukeskusele esitada järgmised dokumendid:

- taotlus vormil TMIN (vorm on saadaval www.emta.ee);
- registrile esitatud asutamislepingu või asutamisosuse ja registreeritud põhikirja koopia;
- registrikaardi koopia;
- eelmise majandusaasta aruande kinnitatud ärakiri, kui ühendus ei ole seda seda maksuameti kohalikule asutusele juba esitanud.

Kui MTÜ või SA taotleb nimekirja kandmist 1. jaanuarist, siis peab ta esitama dokumendid eelneva aasta 1. novembriks. Kui MTÜ või SA taotleb nimekirja kandmist 1. juulist, siis peab ta esitama dokumendid sama aasta 1. maiks.

Nimekirja ei kanta ühendusi, kel on (TMS § 11 lg 6):

- põhitegevuseks ettevõtlus või kes kasutab ettevõtlustulu põhikirjavälistel eesmärkidel;
- esitamata deklaratsioonid või aruanded;
- ajatamata maksuvõlg;
- algatatud lõpetamine või pankrotimenetlus;
- esitatud nõuetele mittevastavad taotlusedokumendid.

Samadel perioodidel kustutatakse nimekirjast tingimusi rikkunud ühendused (TMS § 11 lg 6), kui:

- ilmnevad ülalmainitud asjaolud;
- ühendus ei ole teatanud maksuametile 30 päeva jooksul oma põhikirjas tehtud muudatustest;
- ühendus saab tulu põhikirjavälisest tegevusest.

MÕISTED SELGEKS

Maailemapraktikas tähendavad ka filantroopia, heategevus ja sponsorlus eri asju, kuigi on Eestis juba küllalt levinud mõisted. Olgu siis selged ka mõisted.

Heategevus (i.k. *charity*) on vabatahtlik, olukorrast tingitud ja planeerimata tegevus, mida tehakse kaastundest, sümpaatiast või tavast. Heategevus ei toimu süsteemselt ühiskonna muutmiseks, vaid on pigem ühekordne reageering mõnele kampaaniale või nähtusele.

Filantroopia (i.k. *philanthropy*) on annetaja poolt planeeritud vabatahtlik tegevus avalikes ehk ühiskonna huvides, mille hulka kuulub töö oma kogukonna heaks, annetamine, vabatahtlik töö jne.

Sponsorluseks (i.k. *sponsorship*) nimetame heategevuslikku või filantroopilist tegevust, millega ettevõtte soovib saada väärikat avalikku tunnustamist.

Heategevuse, filantroopia ja sponsorluse käigus antud toetust nimetataksegi annetuseks.

ANNETAMISEL ABIKS

www.emta.ee Maksu- ja Tolliamet

www.ctc.ee Peipsi Koostöö Keskus

www.heategu.ee Heateo Sihtasutus

www.ngo.ee Eesti Mittetulundusühingute ja Sihtasutuste Liit

Voldiku teksti on koostanud EMSL ja Rahandusministeeriumi maksupoliitika osakond

Voldiku on kujundanud äriajakiri Saldo

Illustratsioon: Corbis/Scanpix

Voldik on trükitud Siseministeeriumi toel

Voldiku on välja andnud EMSL

ANNETAMINE JA MAKSUD

